

Канд. екон. наук Сокол П. М., Михайленко О. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ЛОГІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ
ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

Фермерські господарства є важливою складовою аграрного сектору та його розвитку, забезпечуючи населення продовольством і сировиною для переробної промисловості. Разом із тим їх діяльність часто супроводжується низкою логістичних проблем, пов'язаних із транспортуванням, зберіганням та реалізацією сільськогосподарської продукції. Неефективна логістика може призводити до зростання витрат, затримок у реалізації продукції та навіть її псування. У цьому контексті вона стає ключовим механізмом для раціонального управління ресурсами та вдосконалення шляху продукту від поля до споживача. Її застосування дозволяє скоротити витрати часу та коштів, підвищити ефективність транспортування, зберігання і розподілу продукції, а разом з тим забезпечити більш стабільне функціонування фермерських господарств.

Збутова діяльність фермерських господарств охоплює не лише продаж продукції для отримання доходу, а й повний цикл логістичного супроводу. Її завершальним етапом є продаж, у результаті якого товар переходить у власність покупця. Водночас збут включає не лише фізичне переміщення продукції від виробника до споживача, а також управління всіма етапами її руху – від збирання врожаю до його транспортування, зберігання та доведення до кінцевого споживача. Вона забезпечує узгодженість усіх операцій у ланцюгу «поле-елеватор-ринок збуту» [3]. Ефективність агрологістики значною мірою залежить від синхронної роботи сільськогосподарської техніки та транспорту.

У зв'язку з цим важливим є використання логістичного підходу до організації ланцюгів постачання продукції фермерських господарств. Функціонально логістична система у фермерському господарстві включає такі основні елементи [2]: організація та управління логістичними процесами, закупівельну діяльність, транспортування продукції, управління запасами, переробку, виробництво та пакування, складування і зберігання, розподіл та збут продукції, сервісне обслуговування, інформаційне забезпечення логістичних процесів.

За оцінками міжнародних організацій, зокрема FAO, впровадження ефективних логістичних рішень може знижувати сукупні витрати аграрних підприємств до 15% [1]. За сучасних умов підвищення ефективності діяльності фермерських господарств неможливе без подальшої цифровізації аграрного сектору. Використання цифрових рішень, зокрема супутникового моніторингу та аналітичних систем, забезпечує отримання актуальних даних про посіви, прогноз врожайності та погодні умови, що сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень як у виробництві, так і в плануванні логістики та організації збуту продукції [5]. Водночас в умовах війни інноваційний розвиток уповільнюється через фінансові та логістичні обмеження, проте аграрні підприємства продовжують адаптуватися, використовуючи сучасні технологічні рішення.

За результатами опитування, проведеного Kurkul [4] серед 50 агропідприємств, означено напрями впровадження технологій, що сприяють підвищенню ефективності виробництва, логістики та збуту продукції. Одним з напрямів цифровізації аграрного сектору є застосування штучного інтелекту, який застосовується не лише для підвищення ефективності виробництва, а й для оптимізації логістичних процесів. Зокрема, системи прогнозування врожаю (що використовують 22% опитаних господарств) дозволяють визначати майбутні обсяги продукції, що створює основу для планування транспортування, зберігання та збуту. Водночас використання штучного інтелекту для планування логістики врожаю, хоча і є поки що менш поширеним (5%), однак має великий потенціал для підвищення ефективності логістики фермерських господарств. Сучасні технології, що застосовуються під час збирання врожаю, відіграють важливу роль у логістиці збуту. Зокрема, бункерні датчики (які використовують 45% опитаних підприємств) дозволяють у реальному часі визначати обсяги та вологість зерна і планувати транспортування, а карти врожайності полів у комбайні (42%) – прогнозувати обсяги продукції та ефективніше організовувати логістичні процеси.

Отже, ефективне логістичне забезпечення є важливою умовою підвищення результативності діяльності фермерських господарств. Впровадження сучасних цифрових технологій дозволяє оптимізувати процеси транспортування, зберігання та збуту продукції, зменшити витрати і втрати. У сучасних умовах саме поєднання логістики та цифровізації забезпечує стійкість і розвиток аграрного бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Економічна правда. Підсумки 2025 року: як Агросем формує унікальну екосистему для українського агробізнесу. Економічна правда URL: <https://epravda.com.ua/biznes/pidsumki-2025-roku-yak-agrosem-formuye-unikalnu-ekosistemu-dlya-ukrajinskogo-agrobiznesu-816777/>.
2. Ільчук М. М. [та ін.]. Основні напрями логістики торгівлі сільськогосподарськими товарами в Україні. Агросвіт. 2025. № 6. С. 4-10. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.6.4>.
3. Оптимізація збирання врожаю на агропідприємствах [Електронний ресурс] // microtronic. URL: <https://microtronic.com.ua/novyny/optimizaciya-zbirannya-vrozhayu-na-agropidpriyemstvah>.
4. Сільське господарство 4.0 в Україні. Цифрові технології на практиці/ Куркуль – онлайн-асистент фермера. URL: <https://kurkul.com/spetsproekty/1743-silске-gospodarstvo-40--prikklad-rozvitku-v-ukrayini>.
5. Тренди логістики у 2025 році – SYNEX Logistics. SYNEX Logistics. URL: <https://synexlogistics.com/ua-uk/statti/svitovi-trendy-logistyky-v-2025-roczy/>.

Сухова М. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ
ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ**

Конкурентоспроможність продукції є визначальним показником економічної ефективності підприємства й основою його стійкого розвитку в умовах ринкової економіки. Виготовлення продукції, що відповідає високим вимогам споживачів та має переваги над аналогами конкурентів, сприяє зростанню частки ринку, забезпеченню прибутковості та посиленню ринкових позицій підприємства. Усе це особливо важливо для підприємств сфери Підприємство та торгівля, де конкуренція зумовлена як локальними чинниками, так і глобальними викликами ринку. Аналіз наукових підходів до проблеми конкурентоспроможності продукції дозволяє виокремити комплекс заходів, спрямованих на підвищення її якості, адаптацію до потреб споживачів, оптимізацію виробничих процесів і стимулювання інноваційної діяльності [1].

Під поняттям конкурентоспроможності продукції розуміють здатність товарів задовольняти вимоги споживачів і витримувати порівняння з продукцією конкурентів за сукупністю якісних і цінових критеріїв. Конкурентоспроможність має багатовимірний характер і включає технічні параметри, функціональні властивості,